

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР**

***CURRENT PROBLEMS OF SOCIAL WORK
AND SOCIAL SECURITY:
EUROPEAN AND NATIONAL DIMENSION***

**Матеріали
III Міжнародної науково-практичної конференції
(29-30 травня 2025 року)**

Луцьк – 2025

УДК 364(4 + 477) (08)
А43

Рекомендовано до друку вченою радою
факультету педагогічної освіти та соціальної роботи
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 10 від 19 травня 2025 р.)

НАУКОВА РЕДАКЦІЯ

Бевз Г.М. – доктор педагогічних наук, професор
Слозанська Г.І. – доктор педагогічних наук, професор
Mirowska Mariola doktor, profesor
Чернета С. Ю. – доктор педагогічних наук, професор
Степаненко В.І. – доктор педагогічних наук, професор
Бичук І.О. – кандидат філософських наук, доцент
Бєлкіна-Ковальчук О.В. – кандидат педагогічних наук, доцент
Колосок А.М. – кандидат економічних наук, доцент

А43 Актуальні проблеми соціальної роботи та соціального забезпечення : європейський та національний вимір : Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (29–30 травня 2025 року) [Текст] / за заг. ред. С. Ю. Чернети. Луцьк, 2025. 256 с.

У збірнику представлено матеріали доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціальної роботи та соціального забезпечення : європейський та національний вимір».

Матеріали подано в авторській редакції.

© Волинський національний університет
імені Лесі Українки, 2025

ЗМІСТ

Janus Anna

ZAANGAŻOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W PROJEKTOWANIE I ŚWIADCZENIE USŁUG SPOŁECZNYCH: DOŚWIADCZENIA I DYLEMATY W PROCESIE DEINSTYTUCJONALIZACJI W POLSCE	9
--	---

Lozinska Anna, Rozdobudko Iryna

DOŚWIADCZENIA FUNDACJI «PORTA VITAE» W ZAKRESIE ORGANIZACJI EDUKACJI I REHABILITACJI DZIECI Z AUTYZMEM	14
---	----

Maciaszek Paweł

NAGŁĄCA POTRZEBA POZNANIA I ROZWOJU WARTOŚCI DUCHOWYCH PRACOWNIKA SOCJALNEGO I JEGO KLIENTA	16
--	----

Албул Ірина

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА В УМОВАХ ВІЙНИ	21
---	----

Аніщенко Вікторія

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	24
--	----

Бальсанко Анна

ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ПОСТОКУПАЦІЙНОГО ВІДНОВЛЕННЯ: МОТИВАЦІЙНІ АСПЕКТИ УЧАСТІ НАСЕЛЕННЯ	29
---	----

Белкіна-Ковальчук Олена

ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА КОЖНОЇ ДИТИНИ В УКРАЇНІ НА ЗРОСТАННЯ В СІМЕЙНОМУ ОТОЧЕННІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	33
---	----

Бичук Ірина

СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	37
---	----

Білоус Олександр

МІЖНАРОДНІ ПРАКТИКИ ПРОФІЛАКТИКИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА В СІМ'ЯХ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ: МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ	40
--	----

Бородін Вадим

ТЕЛЕМЕДИЦИНА ТА ОНЛАЙН-КОНСУЛЬТУВАННЯ ДЛЯ ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ВЕТЕРАНІВ	44
--	----

Вольнова Леся	
РОЛЬ ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН МАЙБУТНІМ ФАХІВЦЯМ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	48
Гасанова Лейла	
ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНИХ НАВИЧОК УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК ПРІОРИТЕТ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	51
Гелецька Ірина	
ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ МАСШТАБНИХ ВНУТРІШНІХ ПЕРЕМІЩЕНЬ НАСЕЛЕННЯ	55
Гладиш Марія, Тимчишин Ілля	
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	59
Данилюк Катерина	
РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНИМИ ПОСЛУГАМИ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	62
Дергачова Катерина	
МІЖНАРОДНІ ПРОЄКТИ З РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЯК ОРГАНІЗАЦІЙНА ФОРМА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В ГРОМАДАХ	65
Діброва Олег	
РОЗВИТОК ГОРИЗОНТАЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ І СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ В ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ	68
Дубич Клавдія	
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	72
Зубрицька-Макота Ірина	
ВИВЧЕННЯ СУПЕРВІЗОРСТВА ТА КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК ВАЖЛИВИХ КОМПОНЕНТІВ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ І СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ	76
Калаур Світлана	
ПРОВІДНІ ПРИНЦИПИ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	79
Колосок Андрій	
РИНОК СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ	83

Коляда Наталія

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ: ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ	86
---	----

Конончук Антоніна

ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ЦЕНТРУ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ (НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ) У НАДАННІ СОЦІАЛЬНОЇ ПОСЛУГИ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ЛЮДЯМ ПОХИЛОГО ВІКУ	88
---	----

Коношенко Наталія

ОСОБЛИВОСТІ І ЧИННИКИ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	92
---	----

Коношенко Сергій

СУТНІСТЬ І ЗМІСТ СОЦІАЛЬНОЇ ПОСЛУГИ ПРЕДСТАВНИЦТВА ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯН СТАРШОГО ВІКУ	95
--	----

Корнят Віра, Кулик Оксана

СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ЖІНОК: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОБЛЕМИ	97
--	----

Корнят Віра, Мельник Ростислав

ДІТИ ВНУТРІШНЬОПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ЯК ОБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ	101
---	-----

Корпач Надія

СОЦІАЛЬНА АКТИВНІСТЬ МОЛОДІ ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ	104
--	-----

Кочубей Тетяна

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ	107
---	-----

Кравченко Оксана, Дзиговський Андрій

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПІДТРИМКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОСТОРІВ ДЛЯ ДІТЕЙ У ГРОМАДАХ	111
--	-----

Курило Віталій, Караман Олена

БЕЗПЕКА І РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	114
---	-----

Левченко Наталія

ПІДГОТОВКА БАКАЛАВРІВ З СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В ЗВО	120
---	-----

Лях Віктор

ФОНД СХІДНА ЄВРОПА ЯК СУБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ВРАЗЛИВИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	123
--	-----

Максимовська Наталія

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ЗГУРТОВАНOSTІ НА РІВНІ ГРОМАД	127
--	-----

Мартіросян Леся, Гусак Людмила

ПРОБАЦІЯ ТА ЮВЕНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ: З ІСТОРІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З НЕПОВНОЛІТНІМИ ПРАВОПОРУШНИКАМИ	131
---	-----

Масюк Олег

ТРАНСФОРМАЦІЯ РОЛІ СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖЕРА В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ В УКРАЇНІ	136
--	-----

Мельник Віталій

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО- РЕАБІЛІТАЦІЙНИМИ ПОСЛУГАМИ НАСЕЛЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВІЙНИ	140
---	-----

Мельник Людмила

РОЛЬ І ФУНКЦІЇ ФАХІВЦЯ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В ОБ'ЄДНАНІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ	143
--	-----

Мельничук Діана

ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ ЯК КЛЮЧОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	147
--	-----

Михальчук Василь

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ СОЦІАЛЬНО-МЕДИЧНИМИ ПОСЛУГАМИ В УМОВАХ ВІЙНИ	150
--	-----

Місінєкевич Олеся

ІНФОРМАЦІЙНО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРЕВЕНЦІЇ НАСИЛЬСТВА	153
---	-----

Овчарова Валерія

ЗАЛУЧЕННЯ МОЛОДІ ДО ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РІВНІ ГРОМАДИ: РЕЗУЛЬТАТИ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	156
--	-----

Олексюк Наталія

ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТИ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	158
---	-----

Пашкова Юлія

КЕЙС-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК КЛЮЧОВА ТЕХНОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ	162
--	-----

Петрович Валерій, Петрович Ігор

ОСОБЛИВОСТІ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ВИНИКНЕННЯ РИЗИКОВОНОЇ ПОВЕДІНКИ	166
---	-----

Петрук Вікторія

ЗМІСТ І СТРУКТУРА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ	171
--	-----

Рижанова Алла

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ДІТЕЙ В УМОВАХ ЇХ КІБЕРСОЦІАЛІЗАЦІЇ	175
---	-----

Рубан Павло

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО ЯК УМОВА АДАПТАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ВНАСЛІДОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ПОРУШЕНЬ	179
---	-----

Сербалюк Юрій

НЕОБХІДНІСТЬ МОДЕРНІЗАЦІЇ ДОПОМОГИ ПРИ НАРОДЖЕННІ ДИТИНИ	183
---	-----

Скіць Андрій

РЕСОЦІАЛІЗАЦІЙНА СКЛАДОВА КРИМІНАЛЬНО- ВИКОНАВЧОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	187
--	-----

Слесарчук Андрій

БАР'ЄРИ В РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМ ПРОФІЛАКТИКИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ФАХІВЦІВ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ У ДЕОКУПОВАНИХ ГРОМАДАХ: РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРТНОГО ОЦІНЮВАННЯ	191
--	-----

Сорока Ольга

ПОТЕНЦІАЛ АРТ-ТЕРАПІЇ У РОБОТІ З ДІТЬМИ, ЯКІ ПЕРЕЖИЛИ СТРЕС ПІД ЧАС ВІЙНИ	195
--	-----

Спіріна Тетяна, Лях Тетяна

МОНІТОРИНГ І ОЦІНЮВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОГРАМ ЯК НАПРЯМ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ (НА ПРИКЛАДІ ОПП «СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА»)	199
---	-----

Стасюк Валентина

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	203
---	-----

Степаненко Вікторія

ІНСТРУМЕНТИ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ	206
--	-----

Столярик Ольга

ІНТЕГРАЦІЯ ЗНАННЯ ПРО ТРАВМУ У ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	210
--	-----

Сушик Ірина

ГЕНДЕРНИЙ ПАСПОРТ ЯК ІНСТРУМЕНТ АУДИТУ ТА МЕХАНІЗМ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В ГРОМАДІ	214
--	-----

реагування, бути обізнаним у наданні домедичної допомоги, орієнтуватися у законодавстві про захист прав дітей у надзвичайних ситуаціях.

Дуже важливо, щоб сам соціальний педагог мав можливість отримувати психологічну підтримку, адже його діяльність пов'язана з високим рівнем емоційного виснаження та професійного вигорання. Для ефективності роботи педагога, збереження його ментального здоров'я обов'язковою має бути організація супервізій.

Отже, у воєнний час роль фахівця психологічної служби закладу освіти значно зростає. Він стає ключовою фігурою в системі підтримки дітей та сімей, координатором надання допомоги, психологом та захисником. З огляду на виклики, які постали перед освітою, необхідно підвищувати рівень підготовки соціальних педагогів до роботи з кризовими станами, створювати умови для їхнього фахового зростання, розвивати міжвідомчу взаємодію. Завдяки професійній самовідданості усіх педагогів і, зокрема, фахівців психологічної служби, заклади освіти залишаються простором безпеки, підтримки й розвитку навіть у найважчі часи, які переживає Україна.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. проф. І. Д. Зверєвої. Київ, Сімферополь: Універсум, 2012. 536 с.
2. Козирєв М. П. Соціальна педагогіка: навч. посіб. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 352 с.
3. Кокун О. М. Оптимізація адаптаційних можливостей людини: психофізіологічний аспект забезпечення діяльності: монографія. Київ: Міленіум, 2004. 265 с.

Вікторія Степаненко

доктор педагогічних наук, професор

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ІНСТРУМЕНТИ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

За даними Державного підприємства «Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики України» станом на 23.04.2025 р. в Україні зареєстровано 4 594 270 внутрішньо переміщених осіб (ВПО) [2]. ВПО у

територіальних громадах є не лише «гостями» і «тимчасовими мешканцями» [4]. Серед них і здобувачі закладів загальної середньої і вищої освіти, які функціонують у громадах, й особи, які працюють у місцевому бізнесі, і жителі, що прагнуть брати активну участь у житті громад, та інші категорії ВПО, успішна інтеграція яких є запорукою стійкого розвитку громад. Опитування Всеукраїнської Асоціації об'єднаних територіальних громад засвідчило, що лише 13,4% ВПО вважають себе повністю інтегрованими, більшість же з них перебувають на етапі часткової інтеграції, що свідчить про існування певних бар'єрів, які ускладнюють їхнє повне включення в нове середовище, та обумовлює потребу їх додаткової підтримки у громадах [4].

У публікації маємо на меті визначити інструменти, які застосовують для сприяння соціальній інтеграції внутрішньо переміщених осіб у територіальних громадах.

Управління громадою, планування та реалізація в ній ініціатив передбачає застосування інструментів і методів виявлення і дослідження потреб різних цільових груп мешканців і мешканок громади, зокрема ВПО. Такими інструментами і методами можуть бути: опитування (анкета, інтерв'ю, зокрема глибинне, електронна пошта, телефонні дзвінки, опитувальники в месенджерах, у місцевих групах, соціальних мережах, спеціальні форми, розміщені на сайтах з використанням програмних продуктів для обробки даних), групові дискусії, фокус-групи, аналіз статистичних даних та даних в соціальних мережах, контент-аналіз, експертні оцінки, ігрофікація та ін. Умовно їх поділяють на кабінетні (наприклад, анкетування, збір статистичних даних, контент-аналіз тощо) і польові (висячі запитання, дослідницька прогулянка, моделювання та ін.). Найпростішими цифровими безкоштовними інструментами, які полегшують збирання, оброблення і візуалізацію даних, можуть слугувати MS Excel, Google Forms, JotForm, Google Sheets, Power BI, Canva, Tableau, Google My Maps та ін. [3].

Розглядаючи інструменти стратегічного планування для роботи з ВПО, А. Меляков і О. Макарова пропонують планування конкретних заходів для соціальної інтеграції ВПО, зокрема планування термінів їх реалізації,

відповідальних, джерел фінансування, індикаторів. При плануванні таких заходів автори звертають увагу на необхідність аналізу ситуації у громадах з урахуванням:

- загальної кількості і структури ВПО;
- географії проживання;
- соціально-економічного стану;
- існуючих послуг / бар'єрів доступу;
- рівня згуртованості громади навколо спільних викликів, зокрема, визначення серед виявлених проблем ВПО, які є найбільш критичними для всієї громади;
- залучення ВПО до оцінювання послуг, житлових, соціальних, економічних показників, як співініціаторів цілей стратегічного бачення громади, партнерів або виконавців запланованих заходів.

Також серед заходів, які сприятимуть інтеграції ВПО у територіальних громадах, автори пропонують такі можливості, як: залучення донорів і міжнародних організацій; підтримка підприємництва ВПО, що може створити нові робочі місця та стимулювати економіку громади; розвиток соціальної згуртованості; курси перепідготовки та професійного навчання ВПО; використання сучасних технологій (наприклад, цифрових платформ для реєстрації або пошуку роботи) тощо [4].

ГО «Аналітичний центр «Соціоконсалтинг», досліджуючи ситуацію із трудовою зайнятістю внутрішньо переміщених жінок, серед інструментів, які сприяють швидкому відновленню ВПО та посиленню їх економічних можливостей на новому місці проживання, виокремлює політики та заходи підтримки на ринку праці, зокрема заходи / проєкти, орієнтовані на сприяння працевлаштуванню, заснування / розвиток / релокацію власного бізнесу [1].

БФ «Право на захист» пропонує такі інструменти для соціальної адаптації та інтеграції ВПО: психологічну підтримку, професійну підготовку і перекваліфікацію, арттерапію, участь у культурному житті громади, доступ до соціальних послуг, соціальну згуртованість через спільну взаємодію, впровадження соціальних програм, які сприяють соціальній інтеграції [6].

Громадська організація «Точка доступу», у свою чергу, одним із ключових інструментів інтеграції ВПО у територіальних громадах вважає підвищення ефективності роботи органів місцевого самоврядування (ОМС) в аспекті інструментів локальної демократії, зокрема побудови діалогу між ОМС і ВПО, налагодження міжсекторальної співпраці, інформування, наявності і доступності відповідних нормативно-правових актів у приймаючих громадах, які слугують необхідною підтримкою у процесі інтеграції ВПО у життя громади [5].

Визначені інструменти сприяння соціальній інтеграції ВПО у територіальних громадах не є вичерпними. Їх вибір залежить від низки чинників, зокрема, кількісних, структурних, географічних, демографічних, гендерних, соціально-економічних показників, часових меж, урахування можливостей ВПО впливати на питання, які безпосередньо їх стосуються, та прийняття рішень у громаді. Перспективним напрямом подальших досліджень вбачаємо визначення специфіки і переваг застосування певних інструментів для вирішення конкретних завдань у територіальних громадах щодо соціальної інтеграції ВПО.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Демченко І., Терюханова І., Булига Н. Дієвість політики підтримки економічної активності внутрішньо переміщених жінок як складової раннього відновлення України. Київ, 2024. 60 с.
2. ІОЦ. Внутрішньо переміщені особи. 2025. URL: <https://salo.li/Ad60042> (дата звернення: 14.05.2025).
3. Куропась І., Ропало Л., Ткачук А. Порадник з інтеграції внутрішньо переміщених осіб у місцеві громади «Разом вдома: сильна громада, ефективна адаптація ВПО». Київ, 2023. 85 с. URL: <https://salo.li/814a701> (дата звернення: 12.05.2025).
4. Меляков А., Макарова О. Стратегічне планування інтеграції ВПО у громади. Швейцарсько-український проєкт «Децентралізація для розвитку демократичної освіти». 2025. URL: <https://salo.li/fA39834> (дата звернення: 12.05.2025).
5. Точка доступу. Упорядкована нормативно-правова база та інструменти участі невід'ємні у процесі інтеграції внутрішньо переміщених осіб (ВПО). 2025. URL: <https://salo.li/0884ef9> (дата звернення).
6. Українська правда життя. Кожен має право відчувати себе вдома: інструменти соціальної та культурної інтеграції ВПО. 2023. URL: <https://salo.li/0d604E7> (дата звернення: 14.05.2025).